

Føroyar eiga blómandi flokk av tónasmiðjum

Summartónar hava víðfevnandi árin á føroysku mentanina skrivar kendi og royndi enski tónleikammælarin, John Warnaby um seinastu tónleikastevnuna, sum Summartónar skipaðu fyrri í summar. Hann skrivar fyrri tíðarrit í m.a. Onglandi og Týsklandi. Hann hevur eisini stóran kunnleika til norðurlendskan tónleik og skrivar frásøgn og ummæli bæði í tíðarritinum "Nordic Sounds" hjá NOMUS, í Dansk Musik Tidsskrift og aðrastaðni. Hesaferð hevur hann skrivað ummæli til Sosialin um tónleikastevnuna, sum Summartónar skipaðu fyrri í ár.

Nøkur av tónaskaldunum, sum hava havt verk á Summartónum. Fv. Kristian Blak, Sunleif Rasmussen, Pauli í Sandagerði, Atli Petersen, Edvard Nyholm Debess og Kári Bæk.

I tíðum, har figgarjarliga dyggiliga stuðladar tónleikastevnur meir og meir dúva uppá smáar bólkur av tónleikasníldingum, sum ferðast frá einari stevnu til aðra við teirra væl útvaldu skrá, er tað ómetaliga livgandi at vita, at í Norðureuropa eru tvær stevnur, har meira verður hugsað um tað listaliga enn um figgarjarliga partin.

Eg hevði fylgt við St. Magnus Festivalinum í Orkneyoyggjunum í nøkur ár, tá eg í 1993 gjørdi av at halda leiðina fram til Føroya at frætta meira um tað, sum eg frammanundan hevði høyrð sagt frá haðandi.

A flogvøllinum lá eitt lýsingarhefti, sum segði frá summartónum, og tá eg spurdi meg fyrri, gjørdist tað mær greitt, at fyrri tveimum árum síðani høvdu fleiri av luttakunum verið í Orkneyoyggjunum og ført fram føroysk tónlistaverk. Soleiðis fekk eg at vita um Summartónar, og tá vikan var farin var eg sannførdur um mentanarlaga týdning teirra og særmerki. Tá eg vitjaði aftur í 1955, varð eg vissadur um, at henda min fyrsta hugsan var røtt, og ikki minst av tí, at tað, ið varð framført, var so ólíkt tí, tú høyrði á St. Magnus Festivalinum.

Stevnan í Orkney hevur fingið framúrskarandi tónleikarar at koma til oyggjarnar, og tað hevur birt upp undir tónleikalívið, serliga í skúlunum, men hevur tó fyrri tað mesta bara verið á tveimum plássum, og hevur á ongán hátt, sum hon hevur gjørt tað í Føroyum, alt fram blómandi flokk av tónasmiðjum. Tað var nú kortini so, at áðrenn ætlanin um Summartónar gjørdist veruleiki, vóru teir so smátt farnir at koma undan kavi, men stevnan kom just í rættari tíð og gjørdist tann eggjan og stuðul, ið skuldi til. Eftir tveimum árum vóru føroyingar nú førir fyrri at leggja fram sína egnu skrá Norðurlendsku Tónlistadagarar (Nordic Music Days) á jøvnum fœti við hin Norðurlöndini.

Tað kemur ein dagur, tá nøgv føroysk tónlistafolk velja at fara burtur í onnur lond at nema sær mein kunnleika. Einkin er at ivast í, at hetta veitir teimum størri møguleika at koma sær fram í tónleikaheiminum, men í teimum býr eisini sterk kensla av samleika við oyggjarnar, sum kanska tað skiftandi og ógvusliga veðurlagið eigur sín lut í.

Veðrið hevði sanniliga sína ávirkan, og serliga ta talan var um framførslur, sum Summartónar 1995 eisini hevði á smáum plássum

uttan fyrri Havnina. Ein ferð varð gjørd til Nólsoyar at hava framførslu í skúlunum har á staðnum, og ein onnur útferð, har enn meira varð lagt fyrri, gekk suður á Sandoyinna at hava framførslu í einum helli, har var verkstaður og upplestur á øðrum fjarum oyggjum, og eins og á øðrum stevnum, framførslur í ymsum býum og bygðum. Eisini í gomlu bóndahúsinum í søguligu bygðini Kirkjubøur var upplestur. Sum vera man, á sumnum smáum og fjarum plássum vóru áhoyrarir ikki nógvir í tali, men hesum slapp sumt av tí, sum varð framført í stásliga Norðurlandahúsinum, heldur ikki undan. Tað var onga løtu nakar ivi um, hvussu væl fagnað av øllum eitt samansjóðað Tórshavnar og Ballerups Kamarkór var, serliga motet fyrri dupult kór eftir Heinrich Schütz. Átturimóti átti ensembleið Euterpe betri undirtøku uppiborna fyrri teirra framførslu av nýggjum tónleiki seinni sama kvöldið. Tó, hetta minkaði einki um hvørki dygdina í tónleikum ella góðskuna í framførsluni. Euterpe er skiliga ein livligur bólkur, sum tey eisini vistu tað í Farvæl eftir Esa Pekka Salonen, men tey megna eisini at lata álvar-

semið sleppa at ráða, sum t.d. í Vinterlys, fyrri violin/bandspelara, eftir Mogens Christensen, ella nýggja verkið, Ludite, eftir Ib. Norholm, skrivað til ensembleið í síni heild. Tað er eisini undranarvert, so nóg ymisk stílslog teirra úrval fevnir um.

Líka so merkisverdur var bólkur við fimm tónleikarum úr Danmark, sum, við ymsum samansetingum, var bæði Dansk Piano Trio og Odense Stryge Kvartet. Við í teirra felags skrá vóru nýggj Piano Trio eftir Kristian Blak, Poul Rovsing Olsens merkiliga kraftfulla Piano Trio nr. 2, og nýggj Streingjakvartet eftir Atla Petersen, sum nú so smátt er um at gerast kendur eisini uttan fyrri oyggjarnar. Petersen er ein av teimum tónasmiðjum, sum ikki longur er nógdur við bara at blása liv aftur í heimliga kórsvønu. Edvard Nyholm Debess er eitt sindur eldri enn flestu av hesum ungu fólki, men higartil sýnast hansara avrik at hava verið mest smá stykki til ljóðfari. Tó, tey verk, sum føroysku luttakararnir førdur fram, vóru væl skrivað, og tað hevði verið spennandi at hoyrt, hvussu Debess tók við avbjóðingini at skriva Guitarrkonsert til Summartónar í

fjór.

Føroyska Ljóðlíðið helt eina konsert saman við Avanti, og umfram einum verki av Debess, komu tey eisini væl frá eini framførslu av øðrum satsi av Kamar-konsert hjá Berg, í útseting fyrri klarinett, violin og klaver. Framførslurnar hjá Avanti rúkk frá eini rættliga bragdligari tulking av Mozarts Klarinett Kvintett til tað frálíku frumframførsluna av Streingjakvartet nr. 1 eftir Sunleif Rasmussen. Rasmussen er um at vinna fram sum tað mest persónliga av føroysku tónaskaldunum, og kvartetin vísir eisini, hvat virði er í teimum royndum, hann hevur vunnið sær við sínum lestri í Danmark. Seinast á skránni kom ein ljómandi framførsla av La Souris sans Sourire, streingjakvartet eftir Donotoni, og gjørdi sitt til, at hetta gjørdist besta kvöldið alla vikuna.

Umfram at stíla fyrri stevnuni, var Kristian við á tónleikaskránni, har hann átti fleiri stykki, eisini nøkur, ið vóru skrivað til hetta serliga høvið. Klavertrio, sum longu umtalað, var eitt dømi, annað var Steinskógurin (til harmoniku), sum tann avbera dugnaligi Geir Draugsvoll hevði við í sínum fram-søgum, saman við Jabberwocky eftir danska tónaskaldið Jesper Koch (hollur føroyavinur) og við íblástri frá yrking hjá Lewis Carroll. Uppaftur annað var Ur Hólmur, til ljóðlíðið, skrivað til Avanti; men heimferðin forðaði mær í at hoyra sein-

astu konsertina. Av somu grund var eg heldur ikki komin, tá Ballettsuita eftir Blak var at hoyra, saman við nýggja verkinum, Hav, hjá Atla Petersen, á konsertini hjá Føroya Symfoniorkestri, stjórnaðari av Petr Vronský.

Tveir tættir afturat í skránni hava uppiborið at verða nevndir. Freudenthal Duo, saman við øðrum, ið førdi fram fjølbroytta skrá við stykkjum úr Bretlandi, Japan og aðrastaðni, og klaverleikurin hjá Stamen Stantchev, har hann leikti nýtt verk eftir Paula í Sandagerði, Klaversonatu hjá Kristian Blak og Myndir á eini Framsýning eftir Mussorgsky. Stantchev er nýliga aftur farin undir klaverleikin eftir í eina tíð mest at hava lagt seg eftir rocktónleiki. Hansara spæl hevði í stóðum sínar veikleikar, men var tó alla tíðina í samsvar við andan í tónleikinum, hann leikti.

Stantchev legði stóra orku í sín klaverleik, men Kristian Blak legði ómetaliga orku í alla stevnuna. Uppi í hesum stóra arbeiði hansara eru nóg nýggj tónaverk, og tað kemur ikki bara stevnuni sjálvari til góða, men sæst eisini longu nú, at Summartónar hava víðfevnandi árin á føroysku mentanina. So leingi Blak vil leggja sína tíð og sína orku í Summartónar, fer teimum at gangast væl; men tað krevur allan stuðul, og betri máti finst heldur ikki hjá føroyingum at vísa umheiminum, at samleiki teirra er eindomi.

SAMTAKIÐ FØROYSKT UNDIRHALD

Leygarkvöldið
16/9 frá kl. 22.00

verður

ALMENT

DANSIKVØLD

í Ítróttarhøllini í Runavík

Luttakandi bólkur:

Westmenn

Olevina Jacobsen

Magni Christiansen

Óla Jákup Lindberg

Twilight

WEST RIVER RECORDING